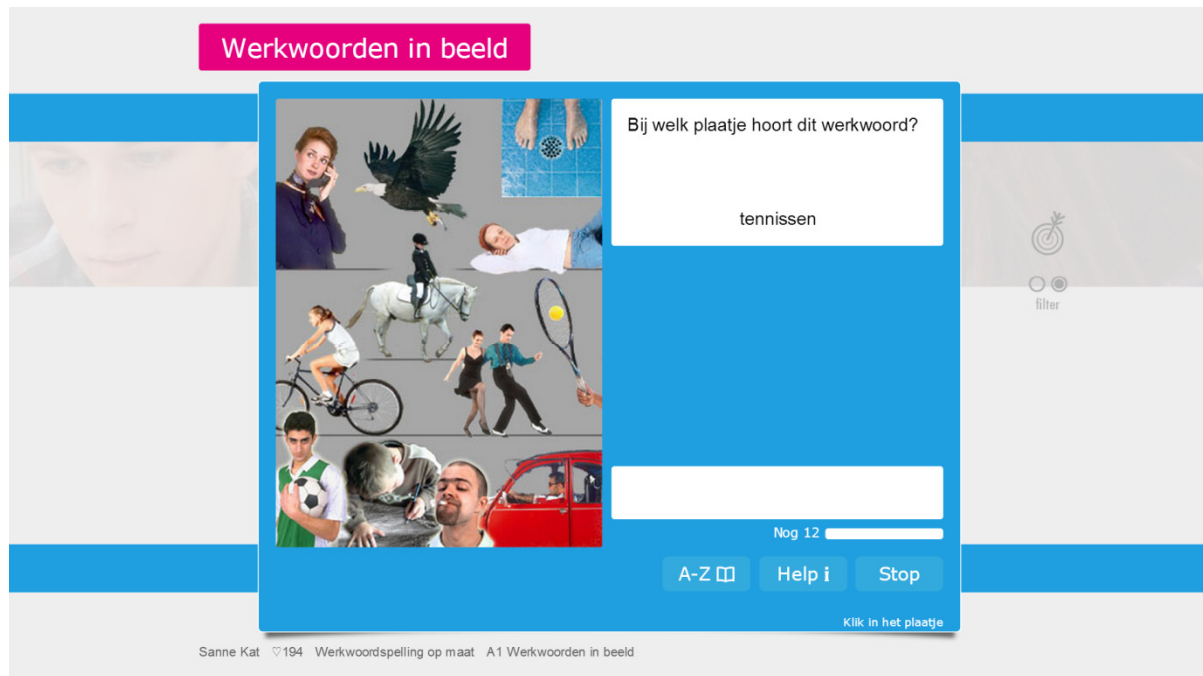

Werkwoordspelling op maat

Muiswerk Werkwoordspelling op maat besteedt aandacht aan het hele algoritme van de spelling van regelmatige werkwoorden en ook aan de verleden tijd van onregelmatige werkwoorden.

Doelgroepen Werkwoordspelling op maat

Dit programma is gemaakt voor leerlingen vanaf groep 6 van de basisschool, alle niveaus van het vmbo, het praktijkonderwijs en mbo 1 en 2.

Omschrijving Werkwoordspelling op maat

Muiswerk Werkwoordspelling op maat behandelt praktisch alle onderwerpen op het gebied van de werkwoordspelling. Er is ook een verzamelrubriek waarmee het complete algoritme geoefend kan worden. Hier volgt van elk onderwerp een nadere beschrijving. De inhoud die beschreven is, staat voor de leerling in de uitlegschermen en vormt de basis voor de oefeningen. Tijdens het oefenen kan de uitleg op elk gewenst moment opnieuw nagelezen worden.

- **Werkwoorden**
Deze rubriek is een voorbereiding op het eigenlijke 'spelwerk'. Voordat leerlingen aan de spelling van de werkwoorden toekomen, moeten ze weten wat een werkwoord is. Een eerste notie hiervan krijgen ze door werkwoorden bij bijpassende plaatjes te zoeken. Daarna moet het zonder beelden.
- **Stam**
De stam is de kleinste vorm van het werkwoord die je ooit ergens tegen kunt komen. Je krijgt de stam als je 'ik' voor het werkwoord zet en de tegenwoordige tijd gebruikt. Soms is het voldoende om -en van het hele werkwoord af te halen, soms moet je meer

doen: een letter erbij, een letter eraf, of een andere letter gebruiken. Dat is in het kort de stof van dit onderdeel.

- **Basisvormen tegenwoordige tijd**
In de eerste oefeningen krijgen de leerlingen een steeds wisselend aantal werkwoorden aangeboden, waarvan zij de basisvormen moeten intypen. Het zijn steeds drie vragen die bij elkaar horen; bij de eerste vraag moet de ik-vorm worden ingevuld, bij de tweede vraag komt de hij-vorm erbij en bij de derde vraag moet de wij-vorm worden ingetypt. Daarna volgen oefeningen waarbij de leerling in een tekst wijzigingen moet aanbrengen en de juiste vorm van het werkwoord in een zin invullen.
- **Persoonsvorm 1**
Het vinden van de persoonsvorm is uitgangspunt van het algoritme van de werkwoordspelling. Het wordt in dit grammaticadeel behandeld, maar verderop nog een keer, als de leerling de verschillende vormen van het werkwoord heeft leren toepassen. Er worden twee manieren aangereikt voor het leren herkennen van de persoonsvorm: het werkwoord van tijd veranderen, of de zin vragend maken.
- **Onderwerp 1**
Ook het onderwerp is een belangrijk grammaticadeel; voor de spelling van de tegenwoordige tijd, maar vooral ook voor de verleden tijd. Je vindt het onderwerp door te vragen WIE of WAT + werkwoorden. Het antwoord op die vraag is het onderwerp. Net als het onderdeel Persoonsvorm komt het Onderwerp verderop in het programma nog een keer terug.
- **Getal**
Niet alleen moeten leerlingen voor het kunnen spellen van de werkwoorden een idee hebben van het gebruik van verschillende tijden; ze moeten ook weten wat enkelvoud en wat meervoud is. Als het onderwerp enkelvoud is, is de persoonsvorm ook enkelvoud. Als het onderwerp meervoud is, is de persoonsvorm ook meervoud.
- **Tijden**
Als je praat over nu dan gebruik je de tegenwoordige tijd. Praat je over het verleden, dan gebruik je meestal de verleden tijd. Voor het leren spellen van de werkwoorden is het belangrijk dat leerlingen weten wat tegenwoordige en verleden tijd is en dat zij deze tijden uit elkaar kunnen houden.
- **Ik-vormen**
Bij het onderwerp 'ik' gebruik je in de tegenwoordige tijd de stam van het werkwoord. Bij de oefeningen in deze rubriek moet de leerling zijn kennis over (het gebruik van) de stam toepassen.

Ik-vorm in tekst

Welke ik-vormen zijn fout?

Drukke dag

Het is 4 uur in de middag. Na een zware dag op school BEREID ik me nu thuis voor op het proefwerk Nederlands. Dat vindt ik niet moeilijk. Na een uur werken wordt ik wel moe van al dat schrijven. Het wordt dus tijd om te stoppen. Die andere zinnen ontleedt ik vanavond wel.

Voor we gaan eten verspreidt ik nog een stapel folders. Daar

bereid

Nog 8

Ok ✓ A-Z □ Help i Stop

Klik op een woord uit de tekst. Klik daarna op de knop linksonder.

Sanne Kat 176 Werkwoordspelling op maat G2 Ik-vorm in tekst

- **Hij-vormen tt**
Bij deze rubriek horen de stam+t-vormen die je in de tegenwoordige tijd krijgt bij de derde persoon. Het kunnen afleiden van de stam is bij deze afdeling weer erg belangrijk. In drie oefeningen wordt de stof aangeleerd.
- **Meervoud tt**
Het meervoud van de tegenwoordige tijd levert meestal weinig problemen op, alleen de oppositie met sommige verledentijdsvormen is lastig. De leerlingen leren hier dat ze de infinitief moeten gebruiken en dat deze zo eenvoudig mogelijk geschreven wordt.
- **Jij-vormen**
In twee verschillende oefenvormen worden de eenvoudige jij-vormen geoefend: jij vóór de d-stam, jij achter de d-stam, jij vóór de gewone stam en jij achter de gewone stam. Beruchte struikelblokken voor de tegenwoordige tijd zijn de werkwoordsvormen die je bij 'je' en 'jij' gebruikt. De regels van het algoritme worden verderop in dit programma uitgelegd in een schema en in woorden.
- **Tegenwoordige tijd alles**
In deze rubriek komt alle stof van de tegenwoordige tijd samen. In zeven oefeningen worden de regels geoefend. De laatste twee oefeningen van rubriek L kunnen goed gebruikt worden als laatste voorbereiding op het (opnieuw) maken van een toets.
- **Onderwerp 2**
Bij de verleden tijd is het kunnen aanwijzen van het onderwerp extra belangrijk. Bij de tegenwoordige tijd hóór je immers meestal of je enkelvoud of meervoud schrijft. Daarom komt het onderwerp op deze plaats nog eens terug. De wie/wat-vraag wordt opnieuw gebruikt als middel om het onderwerp te vinden. De zinnen zijn iets moeilijker.

Onderwerp in tekst

Wijs in elke zin één onderwerp aan.

STEEDS WEER BANG

IK ben ontzettend bang om alleen te zijn. Soms gaat MIJN MOEDER even boodschappen doen. Dan sta ik te trillen op mijn benen. Mijn vriendinnen vinden dat erg kinderachtig. Maar zij hebben dat probleem niet.

Ook durf ik niet bij vreemde mensen te spelen. Hoe aardig iedereen ook tegen mij is. Vorige week was mijn beste

Ik mijn moeder

Nog 13

Ok ✓ A-Z Help i Stop

Klik op een woord uit de tekst. Klik daarna op de knop links onder.

Sanne Kat 220 Werkwoordspelling op maat M2 Onderwerp in tekst

- **Kofschip**
De keuze voor -de(n) of -te(n) is bij sommige werkwoorden lastig. Er is hier een aparte rubriek aan gewijd. De regel van 't kofschip moet uitkomst bieden. In vijf verschillende oefeningen wordt 'het kofschip' geoefend.
- **Verleden tijd regelmatig/onregelmatig**
De spelling van onregelmatige werkwoorden levert bij de meeste leerlingen weinig problemen op. Een probleem is soms wel of een werkwoord regelmatig of onregelmatig is. Bij de oefeningen die onder deze rubriek horen, wordt dit probleem behandeld en geoefend.
Naast het probleem van enkelvoud of meervoud, heb je bij de verleden tijd van de regelmatige werkwoorden ook het probleem van de enkele of dubbele d of t. Beide problemen komen aan de orde.

- **Verleden tijd alles**
De complete stof van de verleden tijd valt onder deze rubriek.
- **Persoonsvorm 2**
Pas bij de derde afdeling van dit bestand aangeland, wordt de persoonsvorm opnieuw behandeld. Het vinden van de persoonsvorm is uitgangspunt van het algoritme van de werkwoordspelling. Maar pas nu moet de leerling vaststellen: is dit een persoonsvorm of een andere vorm van het werkwoord.
- **Voltooid deelwoord**
Hier leert de leerling wat een voltooid deelwoord is en hoe het wordt gespeld (-en, -d of -t). Hij moet zo nodig teruggrijpen naar de regel van 't kofschip.
- **Bijvoeglijk naamwoord maken**
In deze rubriek wordt uitgelegd dat een voltooid deelwoord gebruikt kan worden als een bijvoeglijk naamwoord. Als het voltooid deelwoord op -en eindigt, verandert er niets. Eindigt het op -d of -t dan kan er een -e achter komen.
- **Infinitief**
De infinitief (het hele werkwoord) is op zichzelf niet lastig. Het wordt pas weer moeilijk als je gaat kijken naar tweelingwoorden als verwachten/verwachtten. Hiervoor moet de leerling kunnen vaststellen of het woord persoonsvorm is of niet.
- **Je/jij-vormen 2**
Beruchte struikelblokken voor de tegenwoordige tijd zijn de werkwoordsvormen die je bij 'je' en 'jij' gebruikt. De regels van het algoritme worden in verschillende uitlegschermen uitgelegd.

- **Gebiedende wijs**
De gebiedende wijs wordt gebruikt om een opdracht of commando te geven. Er staat meestal geen onderwerp in de zin. De vorm is gelijk aan de STAM van het werkwoord. Hoewel dat vroeger anders was, wordt deze vorm tegenwoordig zowel voor enkelvoud als meervoud gebruikt.
- **Verzamelrubriek werkwoorden**
Natuurlijk is het belangrijk dat de leerling ook de werkwoorden die niet vooraf in een categorie zijn ondergebracht leert schrijven. In de praktijk van alledag is dat immers ook niet het geval. Daarom is er een categorie met allesomvattende oefeningen, waarbij bij de laatste oefening een dictee is.

Het lesbestand *Werkwoordspelling op maat* bestaat uit 89 oefeningen. Er zijn 201 uitlegsschermen met plaatjes, schema's en tekst. De leerling werkt met 10 verschillende oefenen toetsvormen. In totaal zijn in dit lesbestand ruim 4590 variaties van zinnen en woorden en 26 teksten opgenomen.

Overzicht oefeningen *Werkwoordspelling op maat*

De indeling van onderwerpen van *Werkwoordspelling op maat* is gebaseerd op de problemen die een leerling kan hebben met deze spelling. De namen van de oefeningen die over het rubrieksonderwerp gaan, staan in de tweede kolom in volgorde van niveau. Achter elke oefening staat de oefenvorm, het aantal uitlegsschermen en het aantal opgaven.

Rubriek	Oefening	Type	Uitleg	Opgaven
A werkwoorden	1 Werkwoorden in beeld	Plaatje klikken	1	12
	2 Werkwoorden aanwijzen 1	Stenen	1	20
	3 Werkwoorden zoeken	Meerkeuze	1	12
	4 Werkwoorden aanwijzen 2	Wijs aan in zin	2	12
	5 Welk woord is een werkwoord?	Meerkeuze	2	12
	6 Werkwoorden - alles	Meerkeuze	1	20
B werkwoordsvormen	1 Stammen invullen	Open vraag	1	12
	2 Moeilijke stammen invullen	Open vraag	1	12
	3 Basisvormen tegenwoordige tijd 1	Open vraag	1	21
	4 Basisvormen tegenwoordige tijd 2	Open vraag	2	21
	5 Basisvormen tegenwoordige tijd 3	Open vraag	3	21
	6 Een nieuwe vriend	Wijzig tekst	2	25
	7 Onder vier ogen	Wijzig tekst	2	11
	8 Werkwoord invullen	Open vraag	3	12
C persoonsvorm 1	1 Persoonsvorm stap voor stap	Meerkeuze	2	13
	2 Persoonsvorm in zin 1	Kies woord in zin	3	12
	3 Persoonsvorm in tekst	Wijs aan in tekst	4	14
D onderwerp 1	1 Onderwerp stap voor stap	Meerkeuze	2	10
	2 Onderwerp typen	Open vraag	2	12
	3 Onderwerp aanwijzen in tekst	Wijs aan in tekst	3	16
	4 Onderwerp vinden	Wijs aan in zin	1	12
E getal	1 Enkelvoud of meervoud 1	Meerkeuze	1	12
	2 Enkelvoud of meervoud 2	Rijen	1	20
	3 Enkelvoud of meervoud 3	Meerkeuze	1	12
	4 Ander getal typen	Open vraag	1	12
F tijden	1 Tijd kiezen	Meerkeuze	1	12
	2 Andere tijd regelmatig 1	Open vraag	2	12
	3 Andere tijd regelmatig 2	Open vraag	2	12
	4 Andere tijd onregelmatig	Open vraag	2	15
	5 Andere tijd in tekst	Wijzig tekst	1	18

Rubriek	Oefening	Type	Uitleg	Opgaven
G ik-vorm tt	1 Ik-vorm invullen	Open vraag	1	15
	2 Ik-vorm in tekst	Wijs aan in tekst	2	9
H hij-vormen tt	1 HIJ-vorm kiezen	Meerkeuze	1	12
	2 HIJ-vorm invullen	Open vraag	1	12
	3 HIJ-vormen in tekst	Wijzig tekst	2	25
I meervoud tt	1 Meervoud tegenwoordige tijd	Wijs aan in tekst	2	12
	2 Ander getal in tekst	Wijzig tekst	2	25
	3 Meervoud invullen	Open vraag	1	15
J splitsbare werkwoorden	1 Splitsbaar of niet	Meerkeuze	1	12
	2 Splitsbaar of niet in rij	Rijen	1	20
K jij-vormen tt	1 Juiste JIJ-vorm typen	Open vraag	1	12
	2 Juiste JIJ-vorm kiezen	Meerkeuze	1	15
L teg. tijd alles	1 Tegenwoordige tijd: worden	Meerkeuze	2	15
	2 Stam of stam + t	Rijen	3	20
	3 Juiste vorm invullen in tekst	Wijzig tekst	4	26
	4 Tegenwoordige tijd invullen	Open vraag	3	18
	5 Dictee tegenwoordige tijd (*)	Open vraag	2	20
M onderwerp 2	1 Onderwerp aanwijzen	Wijs aan in zin	2	12
	2 Onderwerp in tekst (*)	Wijs aan in tekst	2	14
	3 Onderwerp kiezen	Meerkeuze	2	14
	6 Een nieuwe vriend	Wijzig tekst	2	25
N kofschip	1 Met DE of TE	Rijen	2	20
	2 't Kofschip stap voor stap	Meerkeuze	2	24
	3 't Kofschip	Meerkeuze	2	12
	4 Verleden tijd invullen	Open vraag	2	15
	5 Verleden tijd kiezen	Meerkeuze	1	12
O verleden tijd	1 Regelmatig of onregelmatig	Rijen	1	20
	2 Verleden tijd onregelmatig	Open vraag	1	15
	3 Verleden tijd regelmatig	Meerkeuze	2	15
	4 Verleden tijd invullen	Open vraag	2	18
P verleden tijd alles	1 Verleden tijd	Meerkeuze	2	15
	2 Persoonsvorm in tekst	Wijzig tekst	2	18
	3 Verleden tijd alles	Open vraag	2	15
	4 Dictee verleden tijd (*)	Open vraag	3	20
Q persoonsvorm 2	1 Persoonsvorm aanwijzen in tekst	Wijs aan in tekst	4	15
	2 Persoonsvorm in zin 2	Wijs aan in zin	3	12
	3 Persoonsvorm kiezen	Meerkeuze	2	20
	4 Persoonsvorm aanwijzen	Kies woord in zin	1	20
R voltooid deelwoord	1 Voltooid deelwoord in tekst	Wijs aan in tekst	4	13
	2 Regelmatig of niet	Rijen	2	20
	3 Regelmatige vormen invullen	Open vraag	3	16
	4 Onregelmatige vormen invullen	Open vraag	1	18
	5 Voltooid deelwoord in zin	Open vraag	2	15
	6 Dictee voltooid deelwoord (*)	Open vraag	1	12
S vdw als bnw	1 Bijvoeglijk naamwoord maken	Open vraag	2	15
	2 Met of zonder N	Rijen	2	20
	3 Juiste vorm kiezen	Meerkeuze	2	15
T infinitief	1 Hele werkwoorden	Meerkeuze	1	12
	2 Hele werkwoorden in tekst	Wijs aan in tekst	2	11
	3 Juiste vorm kiezen	Meerkeuze	3	12
U je/jij-vormen	1 Je of jij in de rij	Rijen	2	20
	2 Je en jij invullen	Open vraag	2	12
	3 Juiste jij-vorm	Meerkeuze	4	12
	4 Juiste JIJ-vorm in tekst	Wijzig tekst	4	15
	5 Dictee juiste jij-vorm (*)	Open vraag	4	12
V alles	1 Gebiedende wijs	Open vraag	1	12
	2 Juiste tijd invullen	Open vraag	2	12
	3 Alle vormen in tekst	Wijzig tekst	4	17
	4 Alle vormen kiezen	Meerkeuze	3	20

Rubriek	Oefening	Type	Uitleg	Opgaven
	5 Dictee alle vormen (*)	Open vraag	3	30

Literatuur

Boogaart, P. C. Uit den (red.) (1975), *Woordfrequenties in geschreven en gesproken Nederlands*. Oosthoek, Scheltema en Holkema, Utrecht.

Coenen, M. en A. Vermeer (1998). *Nederlandse woordenschat allochtone kinderen*. Tilburg: Zwijsen.

Verhallen, S en M. Verhallen (1994). *Woorden leren, woorden onderwijzen*. Handreiking voor leraren in het basis- en voortgezet onderwijs. Hoevelaken: CPS.